

Adroddiad yr Aelod Cabinet dros Wella Addysg, Dysgu a Sgiliau

Cabinet - 16 Medi 2021

Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) 2022-2032

Pwrpas:	Ceisio cymeradwyaeth i ymgynghori ar y Cynllun Strategol drafft statudol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) 2022-2032.
Fframwaith Polisi:	Mae adran 84 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol baratoi Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.
Ymgynghoriad:	Mynediad i Wasanaethau Cyllid Cyfreithiol Partneriaeth Addysg Gymraeg Abertawe (PAGA)
Argymhelliad/Argymhellion:	Argymhellir bod: 1) y Cabinet yn cymeradwyo ymgynghoriad ar Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2022-2032.
Awdur yr Adroddiad:	Rhodri Jones
Swyddog Cyllid:	Ben Smith
Swyddog Cyfreithiol:	Tracey Meredith
Swyddog Mynediad i Wasanaeth:	Rhian Millar

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae adran 84 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol baratoi Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA). Rhaid i Gyngor Abertawe gyflwyno'r Cynllun deng mlynedd cyntaf i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo erbyn 31 Ionawr 2022 fan bellaf.
- 1.2 Rhaid i'r CSCA gynnwys cynigion yr awdurdod lleol ar sut y bydd yn cyflawni ei swyddogaethau addysg i wella cynllunio darpariaeth addysg drwy gyfrwng y Gymraeg, gwella safonau addysg cyfrwng Cymraeg ac addysgu'r Gymraeg, ein targedau ar gyfer gwella cynllunio'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg ac ar gyfer gwella safonau'r addysg honno ac addysgu'r Gymraeg.
- 1.3 Gellir gweld copi drafft o'r CSCA yn Atodiad A ac yn amodol ar gymeradwyaeth y Cabinet bydd cyfnod ymgynghori statudol yn cychwyn ddydd Llun 27 Medi 2021 ac yn cau ddydd Llun 22 Tachwedd 2021.

2. Gofynion Statudol

- 2.1 Yn ogystal â'r gofyniad i baratoi CSCA, mae Adran 84 hefyd yn nodi gyda phwy y mae'n ofynnol i awdurdod lleol ymgynghori â hwy wrth baratoi neu adolygu ei Gynllun ac yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi personau eraill y mae'n rhaid i'r awdurdod lleol ymgynghori â hwy. Mae adran 85 o Ddeddf 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol gyflwyno ei Gynllun i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo. Gall Gweinidogion Cymru gymeradwyo'r Cynllun fel y'i cyflwynwyd, cymeradwyo'r Cynllun gydag addasiadau, neu wrthod y Cynllun a pharatoi Cynllun arall sydd i'w drin fel Cynllun cymeradwy'r awdurdod. Mae is-adran (6) o Adran 85 yn gosod dyletswydd ar awdurdod lleol i gymryd pob cam rhesymol i weithredu ei Gynllun cymeradwy.
- 2.2 Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg ac Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg (Cymru) 2013 oedd y rheoliadau cyntaf a wnaed o dan bwerau adran 87. Mae Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg (Cymru) 2019 yn disodli'r rheoliadau hynny ac yn gwneud darpariaeth i awdurdod lleol baratoi Cynllun deng mlynedd, y cyntaf i gael effaith o 1 Medi 2022, yn amodol ar gymeradwyaeth Gweinidogion Cymru.
- 2.3 Maent hefyd yn darparu ar gyfer ffurf a chynnwys Cynllun (rheoliad 3), hyd y Cynllun (rheoliad 4), y dyddiad erbyn pryd y mae'n rhaid cyflwyno'r Cynllun i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo (rheoliad 5), y gymeradwyaeth ar gyfer y Cynllun (rheoliad 6), amserlenni ar gyfer cyflwyno adroddiad adolygu (rheoliad 7), trefniadau ar gyfer diwygio Cynllun (rheoliad 8), y personau a'r cyrff y mae'n rhaid i awdurdod lleol ymgynghori â hwy ar y Cynllun drafft (rheoliad 9), y dyddiad erbyn pryd y mae'n rhaid cyhoeddi'r Cynllun (rheoliad 10), dull cyhoeddi Cynllun

(rheoliad 11), dirymu, gydag arbedion, Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg ac Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg (Cymru) 2013 (rheoliad 12).

- 2.4 Pwrpas y rheoliadau hyn yw gwella cyfleoedd i awdurdodau lleol gynllunio darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg er mwyn cefnogi'r disgwyliad presennol ac yn y dyfodol ar gyfer twf mewn addysg cyfrwng Cymraeg. Bydd gwella cynllunio addysg cyfrwng Cymraeg hefyd yn cefnogi'r uchelgais genedlaethol hirdymor ar gyfer y Gymraeg fel y nodir yn strategaeth Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr, ein strategaeth ar gyfer hyrwyddo'r Gymraeg a hefyd cyflwyniad y cwricwlwm newydd i Gymru.
- 2.5 Mewn ymateb i bandemig COVID-19 diwygiwyd Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg (Cymru) 2019. Daeth Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg (Cymru) (Diwygio) (Coronafeirws) 2020 i rym ar 1 Rhagfyr 2020 ac maent yn gwneud newidiadau i ddyddiad cychwyn cylch nesaf CSCA sy'n cael ei symud o 1 Medi 2021 i flwyddyn yn ddiweddarach (hyd at Fedi 2022).

3. Cyd-destun Strategol

- 3.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus ledled Cymru a enwir yn y Ddeddf weithio tuag at gyflawni saith nod llesiant, gan gynnwys 'Cymru â Diwylliant Bywiog ac Iaith Gymraeg sy'n Ffynnu'. Mae'n ddyletswydd arnom i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ac i weithio tuag at gyflawni'r nodau llesiant.
- 3.2 Ffyniant i Bawb: nod y strategaeth genedlaethol a'r rhaglen ar gyfer y Llywodraeth, Symud Cymru Ymlaen 2016-2021 yw sbarduno gwelliannau i economi a gwasanaethau cyhoeddus Cymru er mwyn creu Cymru sy'n llewyrchus a diogel, iach ac egniol, uchelgeisiol ac sy'n dysgu, ac unedig a chysylltiedig. Un o'r blaenoriaethau yw datblygu dull trawsnewidiol o ddysgu, addysgu ac asesu'r Gymraeg gyda'r nod o sicrhau, yn y dyfodol, y bydd pob dysgwr yn gallu defnyddio'r Gymraeg pan fyddant yn gadael yr ysgol.
- 3.3 Cyhoeddwyd ein strategaeth Gymraeg genedlaethol Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr ym mis Awst 2017. Ymgorfforwyd ein uchelgais ar gyfer cyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 ac i barhau i annog mwy o bobl i ddefnyddio a siarad Cymraeg yn eu bywydau bob dydd yn nodau a gwerthoedd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a hefyd Ffyniant i bawb: y strategaeth genedlaethol.
- 3.4 Addysg yng Nghymru: Mae ein Cenhadaeth Genedlaethol, Cynllun Gweithredu 2017-2110 yn nodi sut y bydd y system ysgolion yng Nghymru, gan gynnwys chweched dosbarth, yn symud ymlaen yn y cyfnod tan 2021 i sicrhau bod y cwricwlwm newydd yn cael ei weithredu'n effeithiol. Mae'r bwriadau ar gyfer dysgwyr yn cynnwys

'awydd i ddysgwyr ddod yn fwyfwy dwyieithog gyda gafael gref ar ieithoedd eraill'. Yn 2018, ailddatganodd y Prif Weinidog a'r Gweinidog Addysg eu hymrwymiad i Gytundeb Blaengar 201611, gan ddiweddarau'r blaenoriaethau Cyffredin ac Addysg i gynnwys, ymhlith eraill, ymrwymadau i annog athrawon sydd â rhywfaint o allu i siarad Cymraeg i ddatblygu eu sgiliau i addysgu ymhellach drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â pharhau i weithio gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol a phartneriaid eraill i wella darpariaeth sgiliau, cyrsiau galwedigaethol, a hyrwyddo cyrsiau cyfrwng Cymraeg a recriwtio a chadw athrawon, yn unol â'n strategaeth Cymraeg 2050.

- 3.5 Mae Cynllun Gweithredu Cymraeg mewn Addysg, 2017-2021 yn gosod y cyfeiriad ar gyfer datblygu addysg cyfrwng Cymraeg a'r Gymraeg yn unol â'r weledigaeth yn Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr ac Addysg yng Nghymru: Ein Cenhadaeth Genedlaethol, Cynllun Gweithredu 2017–2021.

4. Gofynion Ymgynghori

- 4.1 Disgwylir i ni ymgynghori am ddim llai nag 8 wythnos gyda rhestr ragnodedig o bobl fel y'u rhestrir yn y CSCA drafft (Atodiad A).

5. Y Broses Gymeradwyo a Monitro Blynyddol

- 5.1 Ar ôl cwblhau'r ymgynghoriad, paratwir adroddiad ar gyfer y Cabinet yn gofyn am gymeradwyaeth derfynol i'r Cynllun drafft cyn ei gyflwyno i'r Gweinidog Addysg a'r Gymraeg i'w gymeradwyo erbyn 31 Ionawr 2022.
- 5.2 Gall y Gweinidog gymeradwyo'r Cynllun fel y'i cyflwynwyd, cymeradwyo'r Cynllun gydag addasiadau, neu wrthod y Cynllun a pharatoi Cynllun arall sydd i'w drin fel Cynllun cymeradwy'r awdurdod.
- 5.3 Mae'n ofynnol i ni gyflwyno adroddiad adolygu i Weinidogion Cymru, gan ddechrau yn 2023, yn amlinellu'r cynnydd a wnaed i gyflawni'r targedau a gynhwysir yn ein Cynllun a'r camau a gymerwyd o ganlyniad i'r datganiadau yn ein Cynllun. Rhaid cyflwyno adroddiad yr adolygiad cyntaf i Weinidogion Cymru erbyn 31 Gorffennaf 2023 fan bellaf a bydd yn amlinellu'r cynnydd a wnaed a'r camau a gymerwyd gan yr awdurdod lleol yn y cyfnod ers i'r Cynllun deng mlynedd cyntaf ddod i rym.
- 5.4 Rhaid cyflwyno adroddiadau adolygu dilynol i Weinidogion Cymru ar gyfnodau nad ydynt yn hwy na 12 mis calendr ar ôl cyflwyno'r adroddiad blaenorol.

6. Goblygiadau Asesu Integredig

- 6.1 Mae'r Cyngor yn ddarostyngedig i'r Ddeddf Cydraddoldeb (Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol), Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a

Mesur y Gymraeg (Cymru), ac mae'n rhaid iddynt wrth arfer eu swyddogaethau, roi sylw dyledus i'r angen i:

- Dileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithlon ac ymddygiad arall a waherddir gan y Deddfau.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd gwarchoddedig a'r rhai nad ydynt.
- Meithrin perthnasoedd da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd gwarchoddedig a'r rhai nad ydynt.
- Cyflawni gwell canlyniadau i'r bobl hynny sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.
- Ystyried cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg.
- Peidio â thrin y Gymraeg yn ddim llai ffafriol na'r Saesneg.
- Sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb gyfaddawdu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

- 6.2 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2005 yn gorfodi bod yn rhaid i gyrff cyhoeddus yng Nghymru gyflawni datblygu cynaliadwy. Mae datblygu cynaliadwy yn golygu'r broses o wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru trwy weithredu, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, sydd â'r nod o gyflawni'r 'nodau llesiant'.
- 6.3 Mae ein proses Asesiad Effaith Integredig (IIA) yn sicrhau ein bod wedi rhoi sylw dyledus i'r uchod. Mae hefyd yn ystyried materion a blaenoriaethau allweddol eraill, megis tlodi ac allgáu cymdeithasol, cydlyniant cymunedol, gofalwyr, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC) a'r Gymraeg.
- 6.4 Cynhaliwyd sgrinio IIA a phenderfynwyd nad yw'r cynllun yn berthnasol ar gyfer adroddiad IIA llawn ar hyn o bryd.
- 6.5 Bydd y Cynllun hwn yn cael effaith gadarnhaol ar blant a phobl ifanc ac ar holl ddinasyddion Abertawe wrth i'r buddion o fod yn ddinasyddion dwyieithog/amlieithog gael eu gwireddu.
- 6.6 Bydd pob ysgol yn ymgysylltu er mwyn sicrhau bod y buddion yn cael eu gwireddu ar draws ein holl ysgolion. Mae'r holl argymhellion yn cyd-fynd â disgwyliadau ac ystyriaethau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) heb unrhyw risg wrth eu gweithredu. Ystyrir yr effaith gronnydd yn gadarnhaol iawn.
- 6.7 Unwaith y bydd y Cynllun terfynol wedi'i gymeradwyo gan y Cabinet, ac wedi hynny y Gweinidog, cwblheir IIA llawn i gefnogi ein cynllun gweithredu blynyddol i sicrhau bod effaith pob gweithred yn cael ei hasesu'n llawn a bod y CSCA yn cael effaith gadarnhaol ar BOB plentyn a phobl ifanc yn Abertawe.

7. Goblygiadau Ariannol

7.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

8. Goblygiadau Cyfreithiol

8.1 Nodir y gofynion statudol yn yr adroddiad. Nid oes unrhyw oblygiadau cyfreithiol ychwanegol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

Papurau Cefndir:

Canllawiau ar Gynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg

<https://llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-02/canllawiau-gynlluniau-strategol-cymraeg-addysg.pdf>

CSCA Abertawe 2017-2020

<https://www.abertawe.gov.uk/wesp>

Atodiadau:

Atodiad A	Cynllun Strategol Drafft Cymraeg mewn Addysg (CSCA) Drafft Medi 2022 – Awst 2032
Atodiad B	Sgrinio Asesiad Effaith Integredig